

KALASSAY Sándor

1

1937 Nov.

4

REFORMÁTUS UJSÁG

Id. KALASSAY SÁNDOR:
AZ AMERIKAI MAGYAR

1890—1904. Első kötet.

REFORMÁTUSOK TÖRTÉNETE

←

A legtöbbször céltalan, irányítás és segítség nélküli amerikai magyar bevándorlásnak természetesen a legrégebb adatait a legnehezebb ma összeszedni. Minden kor elfelejti azt, hogy ami ma értéktelennek, megőrzésre érdemtelennek látszik, a későbbi korok kincsévé lehet. Az amerikai magyar református egyházi élet is beleesett ebbe a hibába s hosszú ideig úgy látszott, hogy református egyházi életünk történetét okmányyszerűleg támogatni nem leszünk képesek. Szinte gondviselészerű elhivatásnak engedelmességedett id. Kalassay Sándor, volt bridgeporti és pittsburghi lelkész és esperes, Egyesületünk Aggmenházának vezetője, hogy 42 esztendő amerikai pályafutása alatt igyekezett minden egyházi adatot és okmányt megőrizni, bizonyára azzal a gondolattal, hogy valamikor csakis ezeknek alapján lehet egyházi életünk multjának képét megrajzolni.

42 esztendő gyűjtögetés és több esztendőre

1955 Sep 6 - Edmund Vasvary deli'xored personally a broadcast ab. Alex. Kalassay to Hungary, through the facilities of the Voice of America, on the 60-th anniversary of his arrival to U.S.

2/10

terjedő szorgalmas munka eredményét kapjuk most abban a terjedelmes, szépen kiállított kötetben, amely a fenti cím alatt most látott napvilágot. 256 oldalas, nagy alaku könyv, amely az amerikai magyar reformátusság egyházi életének arról a 14 esztendejéről számol be, amely 1890 és 1904 között telt el, amely időt bátran lehet a kialakulás korszakának nevezni. Az amerikai magyar reformátusság azonban nemcsak egyházi téren dolgozott, hanem megalkotta a maga református helyi egyleteit és alig telt el pár esztendő az első egyházak megalakulása után, épen id. Kallassy Sándor kezdeményezésére, megalakítja azt a testületet, amelyet most már, 41 esztendő elmultával ha kissé hivalkodólag is, de teljes igazsággal nevezünk a földkerekség legnagyobb, leggazdagabb és legbiztosabban megalapozott magyar református testületének: a Református Egyesületet.

A terjedelmes könyv, amely pontosan, hűséges részletességgel beszámol nemcsak az általános helyzetről, hanem az akkor alakult egyházak történetéről is, az adatok valóságos özönével szolgál. A könyvön megérzik az igyekezet, hogy szerzője, bár ennek a 42 esztendőnek minden munkájából kivette részét, kötelességét a történetíró szempontjából fogja fel és annak távlatából igyekszik elfogulatlan véleményt mondani. Ez pedig nem könnyű feladat, mert a letűnt évtizedek mozgalmaiban és harcaiban nem egysze

egyik vagy másik irányzat mellett kellett állást foglalnia.

Az olvasó önkénytelenül is érzi, hogy a könyv szerzője maga is aktív munkása volt a korszak eseményeinek s azoknak megindításában, kialakításában és irányításában tekintélyes, sőt vezető része volt. Csakis így lehetett az egész könyvnek megadni azt a közvetlen hangot, amely végig vonul rajta. Csakis így, a pontos emlékezet segítségével lehetett kipótolni és kerek egészé alakítani mindazt, amiről talán az okmányok nem számolnak be.

Egy dolog bizonyos: id. Kalassay Sándor soha el nem évülő szolgálatot tett az amerikai magyarságnak ennek a könyvnek megírásával és kiadásával. Amikor az első, úttörő munkások közül mindig kevesebben vannak közöttünk, amikor éppen legrégebb emlékeink szóródtak legjobban szíjjel vagy semmisültek meg, igazat mondunk akkor, amikor azt mondjuk, hogy ennek a munkának elvégzésére, ennek a nagy szolgálatnak teljesítésére egyedül ő volt hivatott.

A munka azonban még nincs teljesen készen, mert a második kötet feldolgozott anyaga várja a nyomdát, a kiadást, ami pedig nem kis feladat a mi viszonyaink között. Remélnünk kell azonban, hogyha az első kötet a sok nehézség dacára is megjelenhetett, a másodiknak kiadása már könnyebb feladat lesz. Azok, akik az első kötetet ismerik és örülnek neki, bizonyosan lehetővé fogják tenni, hogy a befejező kötet minden akadály nélkül, minél előbb napvilágot láthasson. Az ősz szerző, aki munkás életének a koronáját tette fel ezzel a nagy munkával, bizonyára ebben fogja majd látni munkálkodásának legszebb megbecsülését.

V. ö.

(A nagy könyvnek ára egy dollár és a szerzőnél, Bethlen Otthon, Ligonier, Pa. cím alatt kapható. A szép, izléses kiállítás a pittsburghi Expert Printing Co.-t dicséri, amely az Egyesület hivatalos lapját is készíti.)

